

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΦΙΛΙΠΠΩΝ, ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ & ΘΑΣΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ 1 – 654 03 ΚΑΒΑΛΑ
☎ +30-2510-223.141, 📠 +30-2510-223.283, ✉ info@imfnth.org,
🌐 <http://www.im-philippon.gr/>

ἀριθμ. πρωτ. : 899.-

Ἐν Καβάλα τῇ 5^ῃ Δεκεμβρίου 2024.-

**ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΦΙΛΙΠΠΩΝ, ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΘΑΣΟΥ κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΓΕΝΝΗΣΙΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ**

Ἀγαπητοὶ χριστιανοὶ καὶ χριστιανὲς καὶ πνευματικὰ μὸν παιδιά,

Τὰ Χριστούγεννα! Μία λέξη πὸν ἔχει ζωγραφισθεῖ μέσα μας, ἀπὸ τὰ παιδικὰ μας χρόνια. Μία λέξη, πὸν ἔμας τοὺς μεγαλυτέρους μᾶς μεταφέρει στὰ παλιότερα χρόνια, τὰ χρόνια ἐκεῖνα πὸν ὁ κόσμος μας, ἦταν ἴσως κάπως διαφορετικὸς ἀπὸ σήμερα. Τότε, πὸν εἴμαστε ὄλοι μαζὺ μὲ τὴν οἰκογένειά μας γύρω ἀπὸ τὸ χριστουγεννιάτικο δένδρο, κάτω ἀπὸ τὰ κλαδιὰ του καὶ γύρω ἀπὸ τὴν εἰκόνα τῆς φάτνης. Τότε, πὸν στὸ δημοτικὸ μας σχολεῖο μαζὺ μὲ τὴν ἀγαπημένη δασκάλα μας, μικρὰ παιδιά τῆς τρίτης δημοτικοῦ ἐτοιμάζαμε τὴν, χριστουγεννιάτικη γιορτὴ στὸ σχολεῖο μας, καὶ εἴχαμε νὰ ποῦμε τὸ ποίημα, ἢ νὰ παρουσιάσωμε τὸ μικρὸ θεατρικὸ μας δρώμενο. Τότε, πὸν ἐτοιμάζαμε τὰ γλυκὰ καὶ τὰ τσουρέκια μαζὺ μὲ τὴν μητέρα μας καὶ τότε πὸν τὸ ζυμᾶρι μοσχομύριζε σὲ ὄλο μας τὸ σπίτι. Τότε, πὸν μικρὰ παιδιά, βγαίναμε ἄφοβα στοὺς δρόμους γιὰ νὰ ποῦμε τὰ κάλαντα τὸ πρωῖ ἢ τὸ ἀπόγευμα τῆς παραμονῆς, τότε πὸν πηγαίναμε μαζὺ μὲ τοὺς γονεῖς μας στὴν Ἐκκλησία στις 5 τὸ πρωῖ καθὼς ἡ καμπάνα μέσα στὰ χιονισμένα τοπία τῆς χώρας μας, καλοῦσε τὴν χριστιανωσύνη νὰ πανηγυρίση καὶ πάλι, ὅπως κάθε χρόνο, τὴν Γέννηση τοῦ Θεανθρώπου στὸ φτωχικὸ ἐκεῖνο χωριὸ τῆς Βηθλεέμ. Τότε πὸν ἡ εἰλικρίνεια ἦταν πιὸ δυνατὴ ἀπὸ τὸ ψεῦδος, τότε πὸν ἴσως αὐτὰ πὸν ἀκούγονταν στις τηλεοράσεις ἦσαν καλύτερα ἀπὸ τὰ χειρότερα, τότε πὸν τὰ δύσκολα στὸν κόσμο ἦσαν λιγότερα, τότε πὸν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν πιὸ ἄνθρωποι!

Ναί, τὰ Χριστούγεννα! Μιὰ ἀνάμνηση ζωντανὴ πὸν προσφέρει στις καρδιὲς ὄλων τῶν μεγαλυτέρων σκέψεις ἐντελῶς διαφορετικὲς ἀπὸ αὐτὲς μέσα στις ὁποῖες ζοῦν σήμερα οἱ ἄνθρωποι σὲ ὀλόκληρη τὴ γῆ. Θὰ μπορούσε κάποιος νὰ ἀναρωτηθῆ: μὰ τόσο γρήγορα ἀλλάζει ὁ κόσμος πρὸς τὸ χειρότερο; Τί φταίει ἄραγε πὸν τὸ μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ μας, καταπατεῖται μὲ τόση εὐκολία, καὶ συγχρόνως ὁποιαδήποτε ἔννοια κάθε εἶδους λογικῆς συμπεριφορᾶς ἐξαφανίζεται ἀμέσως μπροστὰ στὴν ἐναντίωση τῶν ἐλαχίστων

ὑπερασπιστῶν τοῦ δικαιωτισμοῦ καὶ τῶν «ἀλληλεγγύων»; Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ κάποιοι ποὺ σπιλῶνουν καὶ πάλι μὲ ἐκεῖνες τὶς ὅμοιες χαιρέκακες κατάκραυγές ἀπὸ τὸ πολὺ παλαιὸ παρελθὸν τῶν κατακομβῶν τὴν ζωὴ τῶν χριστιανῶν καὶ σπιλῶνουν μὲ τὶς ἄκαιρες «σοφίες» τοὺς τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ὄσια τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων του; Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ ποὺ μὲ δόλιους τρόπους προσπαθοῦν νὰ καταφέρουν πλήγματα συκοφαντικὰ καὶ ἀλλοπρόσαλλα στοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖνους ποὺ ἀναγνωρίζοντας τὶς ἀδυναμίες καὶ τὰ πάθη τοὺς ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀγωνίζονται νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ αὐτά, καὶ προσπαθοῦν νὰ ἐφαρμόσουν στὴ ζωὴ τοὺς τὸ «*νὰ ἀγαπᾶτε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον*»¹ καὶ τὸ νὰ «*ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθρούς σας*»²; Ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, δὲν εἶναι αὐτὸς ποὺ διεκήρυξε πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, τὴν ἀνθρωπιά, τὴν ἰσοτιμία, τὴν ἐξαφάνιση τῆς δουλείας καὶ τὴν ἐξύψωση κάθε γυναικάς, ἀνεξαρτήτως φυλῆς, γλώσσας, ἡλικίας, καταγωγῆς, χρώματος, φύλου, φτώχειας, πλούτου, ἰδιομορφίας, ἐποχῆς, μορφώσεως καὶ διανοητικῆς ἰκανότητος; Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ ποὺ σὰν φίδια δολιοφθόρα σκορπίζουν τὰ δηλητήριά τοὺς σὲ κάθε χριστιανικὴ οἰκογένεια καὶ σὲ κάθε μικρὸ παιδί τοῦ κόσμου μας, καταστρέφοντας τὴν ἀθωότητά τοὺς καὶ πληγώνοντας τὴν ἀξιοπρέπειά τοὺς;

Δυστυχῶς, ἀγαπητοί μου! Αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἐσταύρωσαν τότε τὸν Χριστό μας καὶ τὸν σταυρώνουν καὶ πάλι. Εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ κατεδίωξαν τότε τοὺς μαθητὲς καὶ ἀποστόλους του στὰ βάσανα, στὶς πληγές, στὰ συνέδρια, στὶς φυλακὲς καὶ στὸν θάνατο, ἐκεῖνοι ποὺ κατεδίκαζαν σὲ λαϊκὰ δικαστήρια καὶ πάλι καταδικάζουν, ἐκεῖνοι ποὺ ὠδήγησαν καὶ ὀδηγοῦν πάντοτε μέσα στοὺς αἰῶνες στὰ μαρτύρια τῶν αἱμάτων ἑκατομμύρια χριστιανῶν ποὺ ἐπίστευσαν καὶ πιστεύουν στὸν Χριστό. Αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ κατέστρεψαν καὶ καταστρέφουν κάθε ἔννοια ἠθικῆς μέσα στὶς ἀνθρώπινες συνειδήσεις. Εἶναι αὐτοὶ ποὺ δὲν θέλουν νὰ φαίνονται τὰ ἔργα τοὺς ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ γιὰ νὰ μὴν ἀποκαλύπτονται τὰ σκοτεινὰ ἔργα τοὺς. Γι' αὐτοὺς ὁ Χριστὸς εἶπε : *«Νὰ ποιά εἶναι ἡ καταδίκη : Τὸ φῶς ἦλθε στὸν κόσμο, οἱ ἄνθρωποι ὅμως ἀγάπησαν περισσότερο τὸ σκοτάδι παρὰ τὸ φῶς, ἐπειδὴ οἱ πράξεις τοὺς ἦσαν πονηρές. Κάθε ἄνθρωπος ποὺ πράττει φαῦλα ἔργα μισεῖ τὸ φῶς καὶ δὲν ἔρχεται στὸ φῶς, ἐπειδὴ φοβᾶται μήπως ἀποκαλυφθοῦν τὰ ἔργα του καὶ κριθοῦν. Ὅποιος ὅμως κάμει πρά-*

¹ **Ἰω. 13, 34-35** : «Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἔστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις». «Σᾶς δίνω μία νέα ἐντολή, νὰ ἀγαπᾶτε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Ὅπως σᾶς ἀγάπησα ἐγώ, νὰ ἀγαπᾶτε καὶ σεῖς ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Ἔτσι θὰ σᾶς ξεχωρίζουν ὅλοι ὅτι εἰσθε μαθητὲς μου, ἐὰν ἔχετε ἀγάπη ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον».-

² **Μτθ. 5, 44** : «Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς». «Ἐγὼ σᾶς λέγω : νὰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς σας, νὰ δίνετε εὐχὲς σὲ αὐτοὺς ποὺ σᾶς δίνουν κατάρεις, νὰ εὐεργετῆτε αὐτοὺς ποὺ σᾶς μισοῦν καὶ νὰ προσεύχεσθε γι' αὐτοὺς ποὺ σᾶς κακομεταχειρίζονται καὶ σᾶς καταδιώκουν».-

ξεις σύμφωνες με την ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ, αὐτὸς ἔρχεται στὸ φῶς· ἔτσι θὰ φανῆ ὅτι οἱ πράξεις του ἔχουν γίνει ἀπὸ ὑπακοή στὸ Θεό»³. Αὐτὸ τὸ ἄκτιστο Φῶς, πού εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ὑμνεῖ ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία στὸ τροπάριο τοῦ ὁρθοῦ τῶν ἀγίων Θεοφανείων : «Φῶς ἀπὸ τὸ Φῶς ἔλαμψε στὸν κόσμον, ὁ Χριστός, ὁ Θεός μας. Αὐτὸς εἶναι ὁ Θεὸς πὺ φάνηκε στὸν κόσμον. Ἄς τὸν προσκυνήσωμε ὅλοι οἱ λαοί»⁴.

Ψάλλει, ὁ ἅγιος Ῥωμανὸς ὁ μελωδός (490 - 556 μ.Χ.)⁵ σὲ ἓνα κοντάκιό του : «Σωτήρα μου, σῶσε τὸν κόσμον· ἀφοῦ γι' αὐτὸ ἦλθες στὴ γῆ· κάμε νὰ ἐπικρατήσουν ὅλα τὰ δικά σου· ἀφοῦ γιὰ τοῦτο ἔλαμψες σὲ μένα καὶ στοὺς μάγους καὶ σὲ ὅλη τὴν κτίση· κοίταξε, νά, οἱ Μάγοι, πὺ τοὺς ἐφανερώσες τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου, σὲ προσκυνοῦν καὶ δῶρα σοῦ προσφέρουν χρήσιμα καὶ ὁμορφα καὶ πολὺ ἀπαραίτητα· ἀφοῦ ἐτοῦτα χρειάζομαι, ἐπειδὴ ἐτοιμάζομαι στὴν Αἴγυπτο νὰ ταξειδέψω καὶ νὰ φύγω μὲ σένα γιὰ σένα, ὁδηγέ μου, υἱέ μου, πλάστη μου, λυτρωτή μου, νέο παιδί, ἄχρονε Θεέ»⁶.

³ Ἰω. 3, 19-21 : «Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μάλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα».-

⁴ α' ἰδιόμελον τῶν αἰνῶν τῆς ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων. Ἦχος α'. Γερμανοῦ πατριάρχου : «Φῶς ἐκ φωτός· ἔλαμψε τῷ κόσμῳ· Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐπιφανείς Θεός· τούτον, λαοί, προσκυνήσωμεν».

⁵ Ὁ ἅγιος Ῥωμανός, ὁ μελωδός ἢ ὁ ὑμνογράφος στὰ λατινικά *Romanus* καὶ στὰ ἀγγλικά *Roman* (Ἐμεσα ἢ Δαμασκός, περ. 490 μ.Χ. - Κωνσταντινούπολη, περ. 556), εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους ὑμνογράφους τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ τῆς χριστιανωσύνης, ὀνομαζόμενος καὶ «Πίνδαρος» τῆς ῥυθμικῆς ποιήσεως. Ἄνθισε κατὰ τὸν 6^ο αἰῶνα μ.Χ., ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ὡς ὁ χρυσὸς αἰῶνας τῆς βυζαντινῆς ὑμνογραφίας. Ἡ κυρία πηγή γιὰ τὶς πληροφορίες τῆς ζωῆς του προέρχονται ἀπὸ τὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς ἐκκλησίας, τὰ ὀνομαζόμενα «Μηναῖα». Πέρα ὅμως, ἀπὸ αὐτά, τὸ ὄνομά του ἀναφέρεται μόνο ἀπὸ δύο (2) ἄλλες ἀρχαῖες πηγές. Ἡ μία εἶναι ὁ ποιητὴς τοῦ 8ου αἰῶνος μ.Χ. ἅγιος Γερμανός, καὶ ἡ ἄλλη ἢ «Σούδα» ἓνα ἑλληνικὸ λεξικὸ τοῦ 10^{ου} αἰῶνος μ.Χ., ὅπου ἀποκαλεῖται «Ῥωμανός, ὁ μελωδός». Ἀπὸ αὐτὲς τὶς λίγες πληροφορίες πληροφοροῦμεθα ὅτι γεννήθηκε ἀπὸ ἑβραϊκὴ οἰκογένεια εἴτε στὴν Χόμς εἴτε στὴν Δαμασκὸ τῆς Συρίας. Βαπτίσθηκε σὲ πολὺ μικρῇ ἡλικίᾳ, ἴσως καὶ οἱ γονεῖς του νὰ εἶχαν γίνει χριστιανοί, αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι γνωστὸ. Ἐχοντας μετακομίσει στὴν Βηρυττό, χειροτονήθηκε ἐκεῖ διάκονος, στὴν ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως. Ἀργότερα μετεκόμισε στὴν Κωνσταντινούπολη κατὰ τὴν βασιλεία τοῦ αὐτοκράτορα Ἀναστασίου Α' (491-518 μ.Χ.) ἢ τοῦ Ἀναστασίου Β' (713-716 μ.Χ.). Ἐκεῖ ὑπηρέτησε ὡς νεωκόρος στὴν ἀγία Σοφία, διαμένοντας μέχρι τὸ τέλος τῆς ζωῆς του στὸ μοναστήρι τῆς Θεοτόκου, ὅπου καὶ ἐνταφιάσθηκε δίπλα στὸν ἀπόστολο ἅγιο Ἀνανία. Σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση ἔγραψε χιλίους (1000) ὕμνους. Σήμερα, στὰ σχετικὰ χειρόγραφα σφίζονται περίπου 80-100 ἀπὸ αὐτοὺς. Ὁ πιὸ γνωστὸς καὶ ὁ πιὸ σημαντικὸς στὸ εἶδος του εἶναι τὸ κοντάκι τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων «ἢ Παρθένος σήμερον».
https://el.wikipedia.org/Ρωμανός_ο_Μελωδός

⁶ κδ' οἶκος τοῦ κοντακίου τοῦ ἀγίου Ῥωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ, τῆς ἀγίας καὶ πανσέπτου Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ῥωμανοῦ Μελωδοῦ Ὑμνοι, μτφρ. ἀρχιμ. Ἀνανίου Κουστῆνη (+), Ἐκδόσεις «ΑΡΜΟΣ», σελ. 32-33 : «Σῶσον κόσμον, σωτήρ· τούτου γὰρ χάριν ἦλθας· στήσον πάντα τὰ σά· τούτου γὰρ χάριν ἔλαμψας ἐμοὶ καὶ τοῖς μάγοις καὶ πάσῃ τῇ κτίσει· ἰδοὺ γὰρ μάγοι, οἷς ἐνεφάνισας τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου, προσπίπτοντές σοι δῶρα προσφέρουσι χρήσιμα καλὰ λίαν ζητούμενα· αὐτῶν γὰρ χρήζω, ἐπειδὴ μέλλω ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον μολεῖν καὶ φεύγειν σὺν σοὶ διὰ σέ, ὁδηγέ μου, υἱέ μου, ποιητὰ μου, λυτρωτὰ μου, παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰῶνων Θεός».-

Αὐτὴ τὴν οὐράνια φωνὴ τῆς Παναγίας μας, τῆς Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, ποὺ εἶναι ἡ ἰδική της προσευχὴ πρὸς τὸν Σαρκωμένο Σωτῆρα καὶ Θεῖο Λυτρωτὴ καὶ Υἱό της γιὰ ὁλόκληρο τὸν κόσμον καὶ γιὰ ὅλους, θὰ πρέπη καθημερινὰ νὰ ἔχωμε στὴ σκέψη μας καὶ στὴν ζωὴ μας, καὶ μὲ αἰσθήματα ἀπειροῦ εὐγνωμοσύνης καὶ σεβασμοῦ, ἄς τὴν τιμήσωμε καὶ αὐτὴν κατὰ τὴν μεγάλη αὐτὴ ἑορτὴ τῆς Θείας Ἐπιφανείας. Γράφει γιὰ τὴν Παναγία μας, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης (1296 - 1359 μ.Χ.)⁷ :

«Τέτοιο σκεῦος ἀνεδείχθη ἡ θεόπαις καὶ θεομήτωρ Παρθένος, γι' αὐτὸ ἀπὸ τὸν ἀρχάγγελο Γαβριὴλ ἀναγορεύθηκε 'κεχαριτωμένη', ὡς ἐκλεκτὴ ἐκλεκτῶν, ἀληθινά, καὶ σκεῦος ἄμωμο καὶ ἀμόλυντο, ἄξιο νὰ χωρέσῃ καὶ νὰ συνεργασθῇ μὲ τὴν θεαν-

⁷ Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς γεννήθηκε τὸ 1296 μ.Χ. στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἀπέθανε στὶς 14 Νοεμβρίου 1359 στὴν Θεσσαλονίκη, καὶ ἦταν μικρασιάτης μέγας θεολόγος, φιλόσοφος, καὶ λογιώτατος ἐπίσκοπος, μέγας ἀγωνιστὴς ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν διδασκαλιῶν καὶ ἀπόψεων ποὺ δὲν δέχονταν ὅτι οἱ ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄκτιστες. Ὁ ἴδιος, ὡς μοναχὸς τοῦ ἁγίου Ὁρους καὶ ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ἀνεδείχθη ὁ ὑπέρμαχος τοῦ θεολογικοῦ ἡσυχασμοῦ. Αὐτὸς τὸν ἐθεμελίωσε καὶ ἀνεδείχθη μία ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες θεολογικὲς προσωπικότητες τῆς ὑστεροβυζαντινῆς περιόδου. Μορφώθηκε στὴν Κωνσταντινούπολη στὶς ἐγκύκλιες σπουδὲς καὶ στὴν φιλοσοφία ἀπὸ τὸν Θεόδωρο Μετοχίτη, τὸν πρῦτανι τότε τοῦ πανεπιστημίου καὶ πρωθυπουργό. Στὸ τέλος μιᾶς διαλέξεως τοῦ ἁγίου Γρηγορίου περὶ τῆς συλλογιστικῆς μεθόδου τοῦ Ἀριστοτέλη, ποὺ ἔγινε στὰ ἀνάκτορα, ὁ Μετοχίτης εἶπε ὅτι, καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ἀριστοτέλης θὰ τὸν ἐπαινοῦσε ἐὰν ἦταν παρὼν. Τὰ πρῶτα ἐκεῖνα χρόνια τῆς ζωῆς του τὰ ἐπέρασε στὰ ἀνάκτορα, διότι μετὰ ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ πατέρα του, ποὺ ἦταν συγκλητικὸς, τελοῦσε ὑπὸ τὴν προστασία τοῦ αὐτοκράτορα Ἀνδρονίκου Β' καὶ ἦταν φίλος τοῦ ἐγγονοῦ καὶ διαδόχου του Ἀνδρονίκου. Ἄν καὶ ὅλοι τὸν προώριζαν γιὰ ὑψηλὰ ἀξιώματα, αὐτὸς προετίμησε τὴν ἀσκήση καὶ κατέληξε τελικῶς στὸ ἅγιον Ὄρος. Γιὰ πρώτη φορὰ ἀντεμετώπισε τὸν Βαρλαάμ, ὅταν, ὁ τελευταῖος, μετέχοντας σὲ συζητήσεις μὲ ἐκπροσώπους τῆς ἐκκλησίας τῆς Δύσεως, προέβαλε τὴν ἀγνωστικίζουσα θεωρία ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὀμιλοῦμε μὲ βεβαιότητα περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀδύνατη ἡ διεσόδου τοῦ νοῦ στὶς κινήσεις τοῦ ἀκαταλήπτου Θεοῦ. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ἀντέταξε ὅτι τοὺς Ὁρθοδόξους χωρίζουν ἀπὸ τοὺς Λατίνους οὐσιώδεις διαφορὲς καὶ ὄχι ἀσήμαντα πράγματα ἢ ὀνόματα. Αὐτὴν τὴν θεολογικὴ ἀντίθεση ἐνέτεινε ἀργότερα ἡ διαφωνία γιὰ τὴν ἀσκητικὴ μέθοδο τῆς «νοεράς» λεγομένης προσευχῆς. Τότε, ὡς ἐκπρόσωπος τῶν ἡσυχαστῶν μετέβη στὴν Θεσσαλονίκη καὶ στὴν Κωνσταντινούπολη γιὰ τὴν ὑποστήριξη τῶν ἀπόψεών τους, τὶς ὁποῖες ἐπεκύρωσε διπλὴ ἀγία Σύνοδος στὴν πρωτεύουσα τὸ 1341 μ.Χ.. Στὴν δευτέρη φάση τῆς ἡσυχαστικῆς ἔριδος, ἡ ὁποία συμπίπτει μὲ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον μεταξὺ Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ καὶ Ἰωάννου Παλαιολόγου, ὁ ἅγιος Γρηγόριος, εὐρισκόμενος κατὰ τὸ πλεῖστον στὴν φυλακὴ, εἶχε σὰν θεολογικὸ του ἀντίπαλον τὸν Γρηγόριο Ἀκίνδυνον. Στὴν τρίτη φάση, μετὰ ἀπὸ τὴν νίκη τοῦ Καντακουζηνοῦ, ἐξελέγη μητροπολίτης Θεσσαλονίκης (1347 μ.Χ.), ὅπου ἐγκατεστάθη μὲ πολλὴ καθυστέρηση λόγω τῶν ἀντιρρήσεων τῶν ἀντικαντακουζηνικῶν Ζηλωτῶν οἱ ὁποῖοι κατεῖχαν τὴν πόλη. Ἔργο του πλεόν ὑπῆρξε ἡ συμφιλίωση τῶν πολιτικῶν μερίδων τῆς πόλεως, τὴν ὁποία ἐπέτυχε, καὶ ἡ συνέχιση τοῦ θεολογικοῦ ἀγῶνα μὲ ἀντίπαλον αὐτὴν τὴν φορὰ τὸν Νικηφόρο Γρηγορά. Ἡ μεγάλη δραστηριότητά του τοῦ ἐστοίχισε μετὰξὺ ἄλλων καὶ μία αἰχμαλωσία ὑπὸ τούρκων πειρατῶν. Ἀπὸ τὰ συγγράμματά του, τὰ ὁποῖα καταλαμβάνουν πέντε (5) ὀγκώδεις τόμους, ἀξιωματικῶς εἶναι : οἱ δύο (2) «Ἀποδεικτικοὶ Λόγοι», οἱ κατὰ τοῦ Βαρλαάμ Λόγοι «ὑπὲρ τῶν ἡσυχάζοντων», οἱ ἑπτὰ (7) «Ἀντιρρήτικοὶ Λόγοι κατὰ Ἀκινδύνου», οἱ τέσσαρες (4) «Λόγοι κατὰ Γρηγορά», τὰ ἑκατὸν πενήντα (150) «Κεφάλαια», καὶ οἱ σφζόμενες «Ὀμιλίαι» του. Εἶναι ἅγιος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ ἡ μνήμη του ἐορτάζεται στὶς 14 Νοεμβρίου ἐκάστου ἔτους, καὶ κατὰ τὴν Β' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν.- (Παναγιώτου Κ. Χρήστου, Ἐκκλησιαστικὴ Γραμματολογία, Πατέρες καὶ Θεολόγοι τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐκδοτικὸς οἶκος Κυρομάνος, Τόμος Β', σελ. 44-49) & https://el.wikipedia.org/wiki/Γρηγόριος_Παλαμᾶς

δρική ύπόσταση. Αὐτήν, λοιπόν, προορίζει ὁ Θεὸς πρὶν ἀπὸ τοὺς αἰῶνες, καὶ τὴν ἐκλέγει ἀνάμεσα στοὺς ἀπὸ τῶν αἰῶνων ἀνθρώπους, καὶ τὴν ἀξιώνει περισσότερη χάρη ἀπὸ ὅλους, ἀφοῦ τὴν κατέστησε ἅγια ἁγίων καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν παράξενη γέννα, γι' αὐτὸ καὶ εὐδόκησε νὰ τὴν βάλῃ νὰ κατοικήσῃ στὰ ἅγια τῶν ἁγίων, δεχόμενος τὴν, σύσκηνη καὶ κατὰ κάποιον τρόπο σύνοικη ἀπὸ παιδὶ ἀκόμη. Καὶ τὴν ἐκλέγει βέβαια ὄχι ἀπλῶς ἀπὸ τοὺς πολλούς, ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς ἀνέκαθεν ἐκλεγμένους καὶ θαυμαστοὺς καὶ περιβοήτους γιὰ τὴν εὐσέβεια καὶ τὴν σύνεση, καὶ γιὰ τὰ θεοφιλή καὶ μαζὺ κοινωφελῆ ἤθη καὶ λόγια καὶ ἔργα»⁸.

Τὸ μοναδικὸ αὐτὸ οὐράνιο μυστήριον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκεῖ στὴν φτωχικὴ Βηθλεὲμ, πού ἔζησε ἡ ἀνθρωπότητα μὲ τὴν σάρκωση καὶ τὴν γέννηση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἰδρυτοῦ καὶ κυρίου τῆς ἁγίας μας Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖο ἀνέμεναν γιὰ αἰῶνες ὅλοι οἱ δίκαιοι, οἱ πατριάρχες, καὶ οἱ προφῆτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, προσφέρει πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἐλαχίστους τὴν βάση τῆς σωτηρίας μας, τῆς ἀπολυτρώσεως μας ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, καὶ τῆς κληρονομίας τῆς αἰωνίου ζωῆς. Μὲ τὴν γέννηση τοῦ Θεανθρώπου, ἐφ' ὅσον τὸ θελήσωμε, γινώμεθα, κατὰ χάριν, παιδιὰ τοῦ Θεοῦ, χαρισμένα καὶ εὐλογημένα μέσα στὴν ἄκτιστη ζωὴ τοῦ Χριστοῦ μας. Γι' αὐτὸ καὶ γράφει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ ἐπίσκοπος Νύσσης (335 - 394 μ.χ.)⁹: *«Ἀλλὰ τὸ χαρμόσυνο μῆνυμα τοῦ ἀγγέλου μᾶς προτρέπει νὰ γυρίσωμε στὴ Βηθλεὲμ καὶ νὰ παρατηρήσωμε τὰ μυστήρια*

⁸ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὁμιλία ΝΖ' ἐκφωνηθεῖσα τῇ Κυριακῇ τῶν Πατέρων «περὶ τῆς κατὰ σάρκα γενεαλογίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς αὐτὸν ἐν παρθενίᾳ τεκούσης Ἀειπαρθένου καὶ Θεοτόκου»: ΕΠΕ Γρηγορίου Παλαμᾶ Ἔργα, Τόμ. 11, σελ. 428, 10 – 23 καὶ 429, 11 - 24 : «Ὅποια ἡ Θεόπαις καὶ Θεομήτωρ ἀνεδείχθη Παρθένος, διὸ καὶ κεχαριτωμένη παρὰ τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ ἀνηγόρευται, ὡς ὄντως ἐκλεκτῶν ἐκλεκτὴ καὶ σκευὸς ἄμωμον καὶ ἀμόλυντον καὶ θεανδρικῆς ὑποστάσεως ἄξιον καὶ χωρησαὶ καὶ συνεργάσασθαι. Ταύτην οὖν ὁ Θεὸς πρὸ αἰῶνων ἑαυτῷ προορίζει καὶ τῶν ἀπ' αἰῶνος ἐκλέγεται, καὶ περισσοτέρας ἢ κατὰ πάντας ἀξιοῖ τῆς χάριτος, ἁγίαν ἁγίων ταύτην καὶ πρὸ τοῦ ξένου τόκου τελέσας, διὸ, καὶ τοῖς ἁγίοις τῶν ἁγίων ἐνοικεῖν εὐδοκήσας, σύσκηνον οἶον καὶ σύνοικον αὐτήν ἐκ παιδὸς προσδεξάμενος. Ἐκλέγεται δὴ ταύτην οὐχ ἀπλῶς τῶν πολλῶν, ἀλλὰ τῶν ἐξ αἰῶνος ἐξειλεγμένων καὶ θαυμαστῶν καὶ περιβοήτων ἐπὶ εὐσεβείᾳ τε καὶ συνέσει καὶ τοῖς θεοφιλέσιν ὁμοῦ καὶ κοινωφειλέσι καὶ ἤθεσι καὶ λόγοις καὶ πράξεσι».-

⁹ Ὁ ἅγιος Γρηγόριος (335-394 μ.Χ.) ἦταν χριστιανὸς μικρασιάτης ἐπίσκοπος Νύσσης ἀπὸ τὸ 372 ἕως τὸ 376 μ.Χ. καὶ ἀπὸ τὸ 378 ἕως τὸ 394 μ.Χ. Εἶναι ἓνας ἀπὸ μεγάλους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Ἦταν ἀδελφὸς τοῦ ἁγίου Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, τῆς ὁσίας Μακρίνης καὶ ἀδελφικὸς φίλος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Τὸ 372 μ.Χ. ἔγινε ἐπίσκοπος στὴν Νύσσα τῆς Καππαδοκίας. Ὡς ὀρθόδοξος θεολόγος συμμετείχε στὶς Συνόδους τῆς Ἀντιοχείας τὸ 379 μ.Χ. καὶ τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου τὸ 381 μ.Χ. στὴν Κωνσταντινούπολη. Ἄφησε πλούσιο συγγραφικὸ ἔργο, τὸ ὁποῖο περιλαμβάνει ὁμιλίαι μὲ ἐξηγητικὸ καὶ δογματικὸ περιεχόμενον, καθὼς καὶ ἄριστα λογοτεχνικοὺς ἐπιταφίους λόγους. Ἔχει γραφεῖ ὅτι «μπόρεσε καλύτερα ἀπὸ ὅλους νὰ μεταφυτεύσῃ στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου τὴν πνευματικὴ κληρονομία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος». Συνέχισε τὴν τριαδολογία καὶ τὴν πνευματολογία τοῦ ἀδελφοῦ του ἁγίου Βασιλείου ὅπως καὶ τὴν χριστολογία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Μὲ τὴν θεολογία του περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀπέκλεισε τὴν δυτικὴν χρῆση τοῦ *filioque* ἀπὸ τὴν διδασκαλία τῆς ἀνατολικῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Προετοίμασε, ἐπίσης, τὴν θεολογία τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν χρῆση τῶν ὄρων «ἀσυγχύτως», «ἀτρέπτως» καὶ «ἀδιαιρέτως», οἱ ὁποῖοι ἐπεκυρώθησαν στὴν Δ' Οἰκουμενικῇ Σύνοδο τὸ 451 μ.Χ. στὴν Χαλκηδόνα. Ἡ μνήμη του ἐορτάζεται στὶς 10 Ἰανουαρίου. https://el.wikipedia.org/wiki/Γρηγόριος_Νύσσης

τοῦ σπηλαίου. Ποιὸ εἶναι τὸ μυστήριον αὐτό; Ἐνα παιδί τυλιγμένο στὰ σπάργανα νὰ ἀναπαύεται μέσα στὴ φάτνη, καὶ ἡ Παρθένος ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν γέννηση, ἡ ἄφθορη μητέρα νὰ περιποιητῆ τὸ μικρό. Ἄς ποῦμε ἐμεῖς οἱ ποιμένες τὸ λόγο τοῦ προφήτη ὅπως ἀκούσαμε, ἔτσι καὶ εἶδαμε στὴ πόλη τοῦ Κυρίου τῶν δυνάμεων στὴν πόλη τοῦ Θεοῦ μας¹⁰. Αὐτά, ἄραγε, ἔτσι ἔτυχε, καὶ δὲν συνέβησαν ἀπλᾶ, ἀλλὰ ἦλθαν καὶ συνέπεσαν, νὰ ἐξιστοροῦνται γιὰ τὸν Χριστό; Ἡ ἡ ἱστορία ἔχει κάποιο λόγο; Τί νόημα ἔχει γιὰ τὸν Κύριον τὸ κατάλυμα στὸ σπήλαιο καὶ τὸ πλάγιασμα τοῦ στὴ φάτνη, ἡ ἀνάμειξη τοῦ μέσα στὴ ζωὴ τὸν καιρὸ τῆς ἀπογραφῆς τῶν φόρων; Ἡ εἶναι φανερὸ ὅτι ὅπως μᾶς ἐλευθερώνει ἀπὸ τὴν νομικὴ κατάρρα μὲ τὸ νὰ γίνῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος κατάρρα γιὰ χάριμας,¹¹ καὶ μεταφέρει στὸν ἑαυτὸ του τὰ δικά μας τραύματα, γιὰ νὰ γίνωμε καλὰ ἐμεῖς μὲ τὰ δικά του τραύματα;¹² Ἐτσι γίνεται καὶ μὲ τὴν φορολογία. Γιὰ νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς κακίας, πὺ ἔδεναν τὸ ἀνθρώπινο γένος καθὼς τὸ φορολογοῦσε ὁ θάνατος. Ἀλλὰ βλέποντας τὸ σπήλαιο ὅπου γεννιέται ὁ Κύριος, βάλε στὸ νοῦ σου τὸν σκοτεινὸ καὶ ὑπόγειο βίον τῶν ἀνθρώπων, ὅπου φθάνει καὶ ἐκεῖνος πὺ φανερώνεται σὲ αὐτοῦς πὺ κάθονται στὸ σκότος καὶ στὴ σκιά τοῦ θανάτου¹³. Καὶ τυλίγεται σφιχτὰ μέσα στὰ σπάργανα, αὐτὸς πὺ ἔχει φορέσει τις ἀλυσίδες τῶν ἰδικῶν μας ἀμαρτημάτων. Ἡ φάτνη εἶναι ὁ στάβλος τῶν ἀλόγων ζώων, ὅπου γεννιέται ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ γνωρίσῃ τὸ βόδι τὸν ἀφέντη του καὶ ὁ ὄνος τὸ παχνὶ τοῦ κυρίου του¹⁴. Βόδι εἶναι αὐτὸς πὺ εἶναι κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸ τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου, ἐνῶ ὄνος τὸ μεταφορικὸ ζῶο, τὸ φορτωμένο μὲ τὴν ἀμαρτία τῆς εἰδωλολατρίας»¹⁵.

¹⁰ **Ψαλμ. 47, 9** : «Καθάπερ ἠκούσαμεν, οὕτω καὶ εἶδομεν ἐν πόλει Κυρίου τῶν δυνάμεων, ἐν πόλει τοῦ Θεοῦ ἡμῶν».-

¹¹ **Γαλ. 3, 13** : «Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρρα».-

¹² **Ἦσ. 53, 5** : «Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν. Τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν» & **Α' Πέτρο. 2, 24** : «Ὅς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὐ τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἰάθητε».-

¹³ **Ἦσ. 9, 2** : «Ὁ λαὸς ὁ πορευόμενος ἐν σκότει, ἴδετε φῶς μέγα· οἱ κατοικοῦντες ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς λάμψει ἐφ' ὑμᾶς».-

¹⁴ **Ἦσ. 1, 3** : «Ἐγὼ βοῦς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ».-

¹⁵ **ἀγ. Γρηγορίου Νύσσης ἔργα, «Ὀμιλία εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὰ Νήπια τὰ ἐν Βηθλεὲμ ἀναιρεθέντα ὑπὸ Ἡρώδου», ΕΠΕ, Τόμος 10^{ος}, σελ. 348, 20 – 351, 15** : «Ἄλλ' ἐπὶ τὴν Βηθλεὲμ ἡμᾶς ἀναδραμεῖν τῷ λόγῳ προτρέπεται τὸ ἀγγελικὸν εὐαγγέλιον καὶ κατιδεῖν τὰ ἐν τῷ σπηλαίῳ μυστήρια. Τί τοῦτο; Παιδίον ἐν σπαργάνοις διελημμένον καὶ ἐπὶ φάτνης ἀναπαυόμενον, καὶ ἡ μετὰ τόκον παρθένος, ἡ ἄφθορος μήτηρ περιέπει τὸ ἔκγονον. Εἶπωμεν, οἱ ποιμένες ἡμεῖς τὴν τοῦ προφήτου φωνήν, ὅτι 'καθάπερ ἠκούσαμεν, οὕτω καὶ εἶδομεν ἐν πόλει τοῦ Κυρίου τῶν δυνάμεων, ἐν πόλει τοῦ Θεοῦ ἡμῶν'. Οὐκ ἄρα συντυχικῶς ταῦτα κατὰ τὸ συμβὰν καὶ γέγονεν, καὶ ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ ἰστόρηται, καὶ οὐδεὶς ἔπεστι τῇ ἱστορίᾳ λόγος; Τί βούλεται τῷ Δεσπότη ἡ ἐν σπηλαίῳ καταγωγή, ἡ ἐπὶ φάτνης ἀνάκλισις, τὸ ἐν τῷ καιρῷ τῆς τῶν φόρων ἀπογραφῆς καταμιχθῆναι τῷ βίῳ; Ἡ δὴ λόγος ἐστίν, ὅτι, ὡς περ τῆς νομικῆς ἡμᾶς ἐξαιρεῖται κατάρρα, αὐτὸς ὑπὲρ ἡμῶν κατάρρα γενόμενος, καὶ τοὺς ἡμετέρους μῶλωπας εἰς ἑαυτὸν μετατίθησιν, ἵνα τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰαθῶμεν, οὕτω καὶ ἐν φόρῳ γίνεται, ἵν' ἡμᾶς τῶν πονηρῶν δεσμῶν ἐλευθερώσῃ, οἷς ὑπέκειτο τὸ ἀνθρώπινον, ὑπὸ τοῦ θανάτου φορολογοῦμενον; Τὸ δὲ σπήλαιον ἰδῶν ἐν ᾧ τίκεται ὁ Δεσπότης, τὸν ἀφεγγῆ καὶ ὑπόγειον τῶν ἀνθρώπων νόησον βίον, ἐν ᾧ γίνεται ὁ τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις ἐπιφανόμενος, σπαργάνοις δὲ διασφίγγεται, ὁ τὰς σειρὰς

Άγαπητοί μου και αγαπητές μου,

Έφέτος, μέσα στο μέγα χάσμα τής άσωτίας που ζούμε παγκόσμια έμεις οί άνθρωποι του κόσμου, άς αγωνισθούμε να άγκαλιάσουμε, όπως θέλει ο Θεάνθρωπος Κύριος ήμων Ίησους Χριστός, όλους τους συνανθρώπους μας, άς προσφέρουμε τόπο στην ψυχή μας για να άνθιση ή ιδική του άγάπη μέσα μας, για να έχωμε πάντοτε στη ζωή μας, χρόνια εύλογημένα και άγιασμένα, γεμάτα από όμόνοια και δικαιοσύνη, γεμάτα από την πίστη στον Χριστό και την άγάπη για την Ελλάδα μας, χρόνια «χωρίς φόβους μέσα μας και μάχες από έξω μας»¹⁶, χρόνια χωρίς πολέμους και συγκρούσεις, χρόνια χωρίς όρφάνια και άνέχεια, χρόνια δικά μας, χρόνια μοναδικά και αιώνια, χρόνια χαρισμένα από την Βηθλεέμ του Χριστού μας, στο σύγχρονο κόσμο.

Με έγκάρδιες πατρικές
χριστουγεννιάτικες εύχες και εύλογίες
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

φιλίππων, Νεαπολεως και θασου
Στεφανος

✠ Ο ΦΙΛΙΠΠΩΝ, ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ & ΘΑΣΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

των ήμετέρων άμαρτημάτων περιβαλλόμενος. Η δέ φάτνη τὸ των άλόγων έστιν ένδιαίτημα, έν ή γεννάται ο Λόγος, ίνα γνῶ βοϋς κτησάμενον, και ὄνος την φάτνην του κυρίου αυτού· βοϋς ο υπεξευγμενος τῷ Νόμῳ, ὄνος, τὸ άχθοφόρον ζῶον, τὸ τῇ άμαρτία τῆς ειδωλολατρίας πεφορτισμένον».-

¹⁶ Β' Κορ. 7, 5 : «Και γάρ έλθόντων ήμων εις Μακεδονίαν ουδεμίαν έσχηκεν άνεσιν ή σάρξ ήμων, άλλ' έν παντι θλιβόμενοι έξωθεν μάχαι, έξωθεν φόβοι». «Όταν ήλθαμε στην Μακεδονία, πουθενά δεν βρήκαμε ήσυχία. Αντίθετα από παντού μās περίμεναν δυσκολίες· πόλεμοι από έξω, άνησυχίες και φόβοι από μέσα».-